

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№3

**2025-YIL APREL.
NAVBATDAN TASHQARI SON**

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 766 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-aprelda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 28-fevraldagi
333/5-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

ПРИНЦИПЫ ПЕРЕХОДА УЗБЕКИСТАНА К ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКЕ, СУЩЕСТВУЮЩИЕ ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВНЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ	12
Набиев Дилмурод Хамидуллаевич	
Yashil Texnologiyalar va Raqamlash tirish ta'sirida mehnat bozorining transformasiyasi	19
Abduraxmanov Kalandar Xo'jaevich	
РОЛЬ ТВОРЧЕСКОГО ТРУДА В ПОВЫШЕНИИ ЕГО ЭФФЕКТИВНОСТИ	26
Гулямов Саидахор Саидахмедович, Икрамов Мурат Акромович, Очилов Акрам Одilovich	
BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASH MAQSADIDA "YASHIL IQTISODIYOT"GA O'TISH ZARURATI	33
O.X. Hamidov, D.Sh. Yavmutov	
ESG-ИНСТРУМЕНТАРИЙ КАК ФАКТОР УСИЛЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ	38
Татьяна Юрьевна Анопоченко, Сергей Вадимович Ревунов, Роман Вадимович Ревунов	
TRANSITION OF RUSSIAN REGIONS TO A CLOSED-LOOP ECONOMY	49
Nikonov Sergey Mikhailovich, Ochilov Akram Odilovich, Filipenko Alexander Alexandrovich	
"YASHIL" IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA TUZILISHI	53
Navruz-Zoda Baxtiyor Negmatovich	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА КАК ДРАЙВЕР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ РЫНКА ТРУДА И МОДЕРНИЗАЦИИ РАБОЧИХ МЕСТ В УЗБЕКИСТАНЕ	59
Зокирова Нодира Каландаровна	
KREATIV IQTISODIYOT VA UNING INDUSTRIYA TURLARINING NAZARIY MASALALARI	64
Mamayunus Pardaev, Obid Pardaev, Akram Ochilov	
EKOLOGIK OMILLARNI HISOBGA OLGAN HOLDA BARQAROR IQTISODIY O'SISHDA ERISHISH	73
Saidov Muhammadali Hakimovich, Ochilov Akram Odilovich, Esanbekov Diyorbek Mirzabek o'g'li	
INNOVATION TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA MEVA-SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARI KOOPERASIYASINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	81
Raxmatulla Ergashev	
KARTOSHA MOSLANUVCHAN NAVLARI TURLI EKISH MUDDATLARI VA MULCHALASHLARDA HOSILDORLIGI HAMDA IQTISODIY SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI	86
Ostonaqulov Toshtemir Eshimovich, Toshpulatova Surayo Tulqin qizi, Ismayilov Alisher Isroilovich	
YASHIL IQTISODIYOT – INNOVATSION RIVOJLANISHNING KALITI	90
Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, Usmonov Murodjon Dusmurot o'g'li	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ «ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ» В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	93
Сайёра Насимовна Хамраева	
SABZAVOT (SHIRIN) MAKKAJO'XORI AJRATILGAN MOSLANUVCHAN NAV-DURAGAYLARINI ASOSIY VA TAKRORIY EKINLAR SIFATIDA TURLI MUDDATLARDA YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	97
Ostonaqulov Toshtemir Eshimovich, Nurillaev Ilhom Xolbek o'g'li, Jabborov Botir Shukurovich	
ZAMONAVIY BOZOR MUNOSABATLARIDA SAVDONI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY VA USLUBIY JIHATLARI	101
Ivatov Irisbek	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	105
Yadgarov Akram Akbarovich, Abdiyeva Flora Botir qizi	
GREEN ECONOMY: GLOBAL PERSPECTIVE AND UZBEKISTAN'S PATH	110
Dilmurod Mirza-Akhmedovich Rasulev, Dildorakhon Ulugbek kizi Shomuradova	

OLIY TA'LIM XIZMATLARINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TARG'IB QILISH BO'YICHA XORIJ TAJRIBASI	113
Musayev Bekjon Shukurillayevich	
TURIZM INDUSTRIYASINI BARQAROR STRATEGIK RIVOJLANTIRISHDA QO'LLANILADIGAN USULLAR TAHLILI	116
Turdibekov Xasan Ibragimovich	
ЗЕЛЁНОЕ ФИНАНСИРОВАНИЕ И ФАКТОРЫ ЕГО РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	120
Орипов Ильхом Абдуллаевич	
Перспективы развития цифровой трансформации в Республике Узбекистан	128
Мусабеков Джорабек Хакимджанович, Воронин Сергей Александрович	
YASHIL IQTISODIYOT – BARQAROR RIVOJLANISHNING MUHIM OMILI SIFATIDA.....	133
G.Erkayeva	
Barqaror ish o'rinlarini yaratishda yashil iqtisodiyotning o'rni	138
Qo'chqorov G'aybulla Fayzullayevich, Qo'ziyeva Shaxnoza Bozor qizi	
ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ	141
Фазлитдин Бахадиорович Аминов	
RESPUBLIKADA EKOLOGIK TOZA MAHSULOT YETISHTIRISH ASOSIDA ELEKTRON SAVDONI RIVOJLANTIRISH	145
Q. J. Mirzayev, F. F. Ulug'murodov	
Qoraqalpog'istonda sanoatni restruktizatsiyalash va yashil iqtisodiyotni rivojlantirish: muammolar, istiqbollar va statistik tahlillar	150
Abipova Gulmira Salavatdinovna	
CHORVACHILIK XO'JALIKLARINI RIVOJLANTIRISHDA AGLOMERATSIYANING AHAMIYATI.....	153
Xusainov Oybek Jabborovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA STRATEGIYASINING KOMPANIYA UCHUN AHAMIYATI.....	156
Ergashev Toxir Kurbanovich, Toxirova Nigora Zokirjon qizi	
CHORVACHILIK KLASSTERLARI VA AGLOMERATSION RIVOJLANISH: O'ZARO TA'SIR VA SYNERGIYALAR	161
Xusainov Oybek Jabborovich	
HUDUDLARNING INNOVATSIYON SALOHİYATINI BAHOLASH	165
J.A. Ismatullayev, A. Do'lanov	
СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	171
Нафасов Тохиржон, Г. П. Эркаева	
Mamlakatimizda ishsizlikni kamaytirishga qaratilgan islohotlar.....	174
Djurayev Olimjon Narkulovich	
USE OF THE ADVANCED EXPERIENCE OF FOREIGN COUNTRIES OF FARMING AND HOUSEHOLDS	178
Ochilova Nargiza Akramovna	
SHAHAR AGLOMERATSIYALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH OMILLARI.....	181
Xidoyatova Nigora Shorakibovna	
IQTISODIY O'SISHDA MEHNAT MIGRATSIYASINING AHAMIYATI.....	184
Djurayev Olimjon Narkulovich, Saidakbarov Jamshid Ne'matullo o'g'li	
TURIZMNIDA RIVOJLANTIRISHDA TRANSPORT XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISH	189
Qosimov Jahongir	
РЫНОК ГОСТИНИЧНЫХ УСЛУГ В ТУРИЗМЕ В УСЛОВИЯХ ДИВЕРСИФИКАЦИИ И ДЕМОКРАТИЗАЦИИ ГОСТИНИЧНОЙ ИНДУСТРИИ	192
Ташмаматов Садирдин Нажмиддинович	

O'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASIDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN KADRLAR MALAKASINI OSHIRISHDA DUAL TA'LIMDAN FOYDALANISHNI BOSHQARISH	196
Ochilov Akram Odilovich, Xamidova Mo'tabarxon Abdumalik qizi	
MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA AUTSORSING XIZMATLARIDAN FOYDALANISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	201
Nasiba Ergasheva	
KORXONALARDA XODIMLARNI BOSHQARISHNING ASOSIY TAMOIYILLARI	207
Djurayev Olimjon Narkulovich, Nurullayeva Vazira O'ktamovna	
ЗЕЛЁНЫЕ ИНВЕСТИЦИИ: ПЕРСПЕКТИВЫ И РИСКИ	211
Номазов Бахром Бобомурадович	
ИНТЕГРАЦИЯ ПРИНЦИПОВ ESG В ФИНАНСОВУЮ СФЕРУ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	215
Алимова Азиза Шерзатовна	
THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND DIGITAL TECHNOLOGIES ON MANAGEMENT	219
Ergashev Tokhir Kurbanovich, Tohirova Nigora Zokirjon kizi	
O'ZBEKISTONNING "YASHIL IQTISODIYOT STRATEGIYASI"NI AMALGA OSHIRISHNING ZARURIYATI VA ISTIQBOLLARI	224
Ergasheva Nazira Muratovna, Soyibov Mirjon Bekjonovich	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ УСЛУГ СОЦИАЛЬНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ, ВЛИЯЮЩИХ НА ПОВЫШЕНИЕ УРОВНЯ И КАЧЕСТВА ЖИЗНИ НАСЕЛЕНИЯ	227
Алимова Муниса Юлчиевна	
РАЦИОНАЛЬНОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ОБУВНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ЕЁ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЗНАЧИМОСТИ.....	232
Расулов Нозимжон Набиджонович	
AGLOMERATSIYA VA IQTISODIY O'SISH: SABAB-OQIBAT ALOQASI (QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA)	236
Xidoyatova Nigora Shorakibovna	
KORXONALARNING SOLIQ IDORALARIDA HISOBGA OLINISHIDAN HOSIL BO'LGAN ORTIQCHA TO'LOVLARINI BOJXONA TO'LOVLARIDA HISOBGA OLIH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	239
Boykabilov Bahodir Mustafaevich	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLARGA INVESTITSİYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISHNING AHAMIYATI	242
Egamberdiyeva Salima Rayimovna, Bozorov Yashnarbek Xayrulla o'g'li	
ORGANIK QISHLOQ XO'JALIGIDA "IXTISOSLASHTIRILGAN AGROKOOPERATIV" TASHKIL ETISH ORQALI TA'MINOT ZANJIRI BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH.....	248
Amirqulov Shuxrat Olimovich	
MAMLAKATIMIZDA OLIY TA'LIM MUASSASALARINING MOLIVAVIY RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISHI UCHUN ZAMONAVIY HUQUQIY ASOSLARI.....	254
Xayriddinov Shuxrat Botirovich	
TURIZMNING MADANIY-TARIXIY RESURLARI: ASOSIY TUSHUNCHALAR VA TAMOIYILLAR	258
Ruzmanov Dilshod Usmanovich	
BARQAROR TURIZM DESTINATSIYALARINING SIG'IMINI BAHOLASH METODIKASI.....	262
Ibroximov Nodirbek Xasanovich	
ВОЗОБНОВЛЯЕМЫЕ ИСТОЧНИКИ ЭНЕРГИИ КАК ОСНОВА ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ В УЗБЕКИСТАНЕ	266
Хусаинов Равшан Рахимович	
ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ МАРКЕТИНГ И ПОВЕДЕНИЕ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ.....	272
Раимова Муборак Джураевна	
"YASHIL IQTISODIYOT"NING ASOSIY XUSUSIYATLARI	276
Djumayev Asqar Xaydarovich	

RAQAMLI MARKETINGNING ISTE'MOLCHI XULQ-ATVORIGA TA'SIRI.....	281
Raimova Muborak Jurayevna, Dilmurodov O'tkir	
HUDUDNING IJTIMOIIY-IQTISODIY SALOHİYATINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI	287
SH.A. Buriyev	
SAVDO XIZMATLARINING ASOSIY FAOLIYAT KO'RSATKICHLARI TIZIMINI BAHOLASH.....	291
Muxamedova Aziza Ravshanovna	
YASHIL IQTISODIYOT VA GLOBAL IQLIM O'ZGARISHI: YASHIL IQTISODIYOTNING IQLIM O'ZGARISHINI YENGISHDAGI O'RNI VA GLOBAL HAMKORLIK.....	295
Usmonov Murodjon Xolmurod o'g'li, Ulug'bek Eshmaxmatov	
КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ МЕХАНИЗМА НАЛОГОВОГО АДМИНИСТРИРОВАНИЯ НА ПРИМЕРЕ УЗБЕКИСТАНА.....	299
Абдулов Дамир Рустамович	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH ISTIQBOLLARI	305
Yuldashev Shamsiddin Qiyamiddinovich, Boliyeva Baxora Farxodovna	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА: КОНЦЕПЦИИ, ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ.....	308
Туляганова Шахноза Самукджановна	
O'TA ERTAGI TARVUZNING HIMOYALANGAN JOYLAR UCHUN MOSLANUVCHAN NAV VA DURAGAYLARINI AJRATISH, ULARNI TURLI O'G'IT ME'YORLARIDA HOSILDORLIGI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	311
Ostonaqulov Toshtemir Eshimovich, Amirov Xamidulla Suyunovich, Umirova Durdona Muqum qizi	
ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПЛОДООВОЩНОЙ ОТРАСЛИ В УЗБЕКИСТАНЕ	315
Уралов Элшод, Вельм М.В.	
DEVELOPMENT STRATEGY AS A MODEL OF PROGRESS IN HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN.....	320
Abdiev Alimardon	
ОСОБЕННОСТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ СЕКТОРА ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЫ И РАЗВИТИЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦИАЛА.....	322
Мухаммадбобур Салимов	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK FAOLIYATI RIVOJLANISHIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	326
Suyunov Jabbor Mahmudovich	
"SALOHİYAT" TUSHUNCHASINING MAZMUNI VA IQTISODIY-IJTIMOIIY MOHIYATI.....	331
Zoirov G'olibjon Toshtemir o'g'li	
DAVLAT BOSHQARUVIDA SUN'IY INTELLEKTDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI	334
Salimov Muhammadbobur Qodir o'g'li	
O'QUV JARAYONLARINI TASHKIL ETISH VA BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	337
Tilakov Sherzod	
TIJORAT BANKLARIDA KORPORATIV BOSHQARUVNING XALQARO TAMOYILLARI ASOSIDA BOSHQARUV SIFATINI OSHIRISHDA YASHIL IQTISODIYOTNING AHAMIYATI.....	340
Sattarov Umirzoq, Ro'ziev Zafar Ikromovich	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA SANOAT XOM ASHYOLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH TENDENSIYALARI.....	343
Xazratov Sarvar Ibragimovich	
YURTIMIZDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA KADRLAR TAYYORLASHNING ZAMONAVIIY TENDENSIYALARI	348
G'aniyev Shaxzod Shuhrat o'g'li, O'rinov Diyorbek Xolmo'min o'g'li	
QASHQADARYO VILOYATI O'QUV MARKAZLARI VA KURSLARINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	353
Tilakov Sherzod Akbarovich	

SANOAT KORXONALARIDA MAHSULOT ISHLAB CHIQRARISH VA SOTISH SIFATI HAMDA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA XODIMLARNI BOSHQARISH YO'NALISHLARI.....	357
Ochilov Akram Odilovich, Ziyodullayeva Marjona Alisher qizi	
OMMAVIY TADBIRLAR YORDAMIDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISH: O'ZBEKISTON VA XALQARO TAJRIBA.....	360
Ibragimov Sardorbek Xusanovich	
Анализ цифровой трансформации и её влияния на привлечение инвестиций в регионы Узбекистана.....	365
Рахмонова Дурдона Хасан кизи	
Korxona moliyaviy salohiyatini baholashning statistik tahlili.....	370
M.O. Musurmonova	
DIRECTIONS FOR IMPROVING THE FINANCIAL MANAGEMENT SYSTEM OF THE BANKING SYSTEM OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN.....	377
Kadirov Lutfulla Khalimovich	
PROBLEMS OF EMPLOYMENT IN THE LABOR MARKET OF UZBEKISTAN AND STRATEGIC DIRECTIONS FOR THEIR SOLUTION.....	381
Sharopov Temirmalik Rustam o'g'li	
"YASHIL" IQTISODIYOT TAMOIYILLARI ORQALI QASHQADARYO VILOYATI SANOAT KOMPLEKSINI TAKOMILLASHTIRISH	385
U.Shukurov	
FOREIGN EXPERIENCES IN ATTRACTING INVESTMENTS IN SERVICE INDUSTRIES	390
Hazratkulov Shahboz Boboqul ogli	
YASHIL IQTISODIYOTDA TA'LIMNING ROLI.....	394
Babayeva Lola Ibragimovna	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHI UCHUN DAVLAT TOMONIDAN YARATILAYOTGAN IMKONIYATLAR.....	398
Xudoyorov Azizbek Avaz o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA TA'LIM SIFATINI YAXSHILASHNING XORIY TAJRIBASI.....	404
Safarov Sh. S.	
IJTIMOYIY MENEJMENTDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA: XALQARO TAJRIBA VA ULARNI O'ZBEKISTON SHAROITIDA JORIY ETISH ISTIQBOLLARI.....	408
G'aniyev Shaxzod Shuhrat o'g'li, Davronova Farangiz	
«ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ФИНАНСОВЫЙ КОНТРОЛЬ: КАЗНАЧЕЙСКИЙ КОНТРОЛЬ В БЮДЖЕТНОМ ПРОЦЕССЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ ЕГО РАЗВИТИЯ»	415
Файзуллаева Зилола Равшановна, Д.Х. Пулатов	
YANGI O'ZBEKISTONDA YASHIL RAQAMLI IQTISODIYOTGA O'TISHNING ASOSIY JIHATLARI.....	421
Urozoza Shaxlo Hasan qizi, Hazratqulov Shahboz Boboqul o'g'li	
OLIY TA'LIM SIFATINI OSHIRISH MASALALARI: XALQARO TAJRIBA VA ULARNI O'ZBEKISTON SHAROITIDA JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	427
Safarov Shoxrux Sattor o'g'li	
PROSPECTS FOR IMPROVING THE EFFICIENCY OF HUMAN RESOURCES IN UZBEKISTAN.....	431
Alimardonova Gulfizoda Alimardon kizi	
QISHLOQ XO'JALIGIDA KAPITAL QO'YILMALAR HISOBINI TO'G'RI TASHKIL ETISHNING AHAMIYATI.....	434
Egamberdiyeva Salima Rayimovna	
QASHQADARYO VILOYATIDA KICHIK BIZNESNING IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O'RNI VA ISTIQBOLLARI	441
Berdimurodova Farzona Bahodir qizi, Sh. Xolliyev	
SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING BIZNES VA IQTISODIYOTDAGI ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	446
Davronova Farangiz Ilhom qizi	

ZAMONAVIY RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA PUL VA BANK TIZIMLARINI TASHKIL ETISHNING ISTIQBOLLARI HAMDA AHAMIYATI	452
Axtamova Ozoda Ulug'bek qizi, Cho'liyeva Gulsanam Yulchi qizi, G'aniyev Shaxzod Shuhrat o'g'li	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTI: TARKIBIY O'ZGARISHLARNING ZAMONAVIY YO'NALISHLARI	460
N. Qo'ziboyeva	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI TARKIBIY O'ZGARISHLAR ORQALI RIVOJLANTIRISHNING ZARURATI.....	466
Vayskulov Ramazon Alisher o'g'li	
QASHQADARYO VILOYATIDA TURIZM KLASSTERLARINI RIVOJLANTIRISH VA IQTISODIY INTEGRATSIYA.....	470
Xushvaqtov Ramziddin	
ILMIY SALOHİYAT VA OLIY TA'LIM SIFATINING UZVIY BOG'LIQLIGI: TAHLIL VA TAVSIYALAR	476
Muratov A'zam Alisher o'g'li, Ochilov Akram Odilovich	
YASHIL IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI: GREEN CREDIT	480
Eshtemirova Ma'rifat Akram qizi, Kabilova Shaxnoza Jurayevna	
DEHQON XO'JALIGI MAHSULOTLARI NARXLARINING DINAMIKASI VA BOZOR MUVOZANATI MODELLARINI QO'RISH.	483
Ergashov Yashnarbek Istamovich	
The Role of Renewable Energy in the Green Economy.....	488
Khudoyberdiyeva Olima, Yakhshikulova Mokhinur	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotga o'tish: asosiy muammolar va imkoniyatlar	494
Jumanazarov Asilbek Utkirbek o'g'li, Ulug'bek Eshmaxmatov	
SANOAT KORXONALARINING RAQOBAT USTUNLIGI ORQALI BARQAROR RIVOJLANISHINI TA'MINLASH OMILLARI	498
Ro'ziqulov Jamshid Ulug'bek o'g'li	
O'ZBEKISTONDA INSON RESURLARINI BOSHQARISH SIYOSATINING ZAMONAVIY TRENDLARI HAMDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI.....	504
Shodiyev Jahongir	
YASHIL IQTISODIYOT: O'ZBEKISTONNING BARQAROR RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	509
Babayeva Lola Ibragimovna, Sh. S. Sa'dullayev	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASIDA MAHSULOTLAR INTENSIV RIVOJLANISHINI TA'MINLASH JARAYONLARI	512
Saburov Jumanazar Salievich	
SUG'URTA XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI VA MEXANIZMLARI.....	516
E.Sobirov	
"YASHIL IQTISODIYOT"GA O'TISH ORQALI TABIIY RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH VA IQTISODIY FAOLIYATNING ATROF-MUHITGA SALBIY TA'SIRINI KAMAYTIRISH	520
Xo'janova Gulshoda Otamurodovna	
QISHLOQ JOYLARDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING KONSEPTUAL YO'NALISHLARI	526
Dilafroz Taylakova	
KORXONALARDA EKOLOGIK INVESTITSION LOYIHALARNING SAMARADORLIGINI BAHOLASH USULLARI TAHLILI.....	532
Ulashov Aliboy Rashid o'g'li	
YURTIMIZDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA BANK VA MOLIYAVIY TIZIMLAR UCHUN YANGI IMKONIYATLAR TAHLILI HAMDA KELGUSIDAGI ISTIQBOLLARI	538
G'aniyev Shaxzod Shuhrat o'g'li, Alarov Asilbek Oybek o'g'li	
SANOAT KORXONALARINING EKOLOGIK BARQARORLIGI VA EKOLOGIK IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH MASALALARI.....	545
O'rinov Diyor, Xolliyev Sh.B.	

YASHIL IQTISODOYOT VA UNDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR.....	549
Erminov Elbek Erkin o'gli, Yaxshiqulova Moxinur Toxir qizi	
XIZMATLAR SOHASIDA KADRLARNING TUTGAN O'RNI	553
Turayeva Nargiza Rustamovna	
IQTISODIYOTDA TARKIBIY O'ZGARISHLARNI AMALGA OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	557
G.P.Erkayeva, N.H.Qo'ziboyeva	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHNING AHAMIYATI VA O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH STRATEGIYASI	560
Samadova Jasmina Sherali qizi, Sh. Xolliyev	
"YASHIL" ENERGETIKA VA "YASHIL" IQTISODIYOT.....	564
Qarshiyeva Dilsora Ismoil qizi, Hazratqulov Shahboz Boboqul o'g'li	
MAMLAKAT BUDJETINING SHAKLLANISHI VA DAROMADLAR TAQSIMOTINING IQTISODIYOTDAGI ROLI	569
Ashirqulova Sevinch Sarvar qizi, Sh. Xolliyev	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOT VA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	574
Urozoova Shahlo Hasan qizi, Rahmonova Tillaoy Malik qizi	
"YASHIL" IQTISODIYOT INNOVATSION RIVOJLANISHINING KO'RSATGICHLARI.....	579
Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, Usmonov Murodjon Dusmurot o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INNOVATSION FAOLIYATNI TARTIBGA SOLISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	583
Mirzayev Qulmamat Djonuzoqovich, Mirzayev Azzamjon Jonuzokovich, Eshquvvatova Nodira Abdullayevna	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA IQTISODIY RESURLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	588
Mirzayev Qulmamat Djonuzoqovich, Eshquvvatova Nodira Abdullayevna	
СТРАТЕГИЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАНА: РОЛЬ ИННОВАЦИЙ И ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОГО КАПИТАЛА В ЭПОХУ НООНОМИКИ.....	593
Чекулаева Кристина	
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОБЕСПЕЧЕНИЮ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УСЛОВИЯХ ПРИ ПЕРЕХОДЕ К ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКЕ.....	599
Чекулаева Кристина	
YASHIL IQTISODIYOT – MAMLAKAT TARAQQIYOTINING ASOSIY OMILI.....	605
Oybek Hamdamov, Qosimov Jahongir	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INSON KAPITALI SIFATINI OSHIRISHDA TA'LIMNING AHAMIYATI	608
M.Ostanova, Ro'ziyev Ramshid	
MODERN LEGAL BASIS FOR THE EFFICIENT USE OF FINANCIAL RESOURCES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN OUR COUNTRY	613
Ismoilova Gulrux, Khayriddinov Shukhrat Botirovich	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH SHAROITIDA TABIIY - IQTISODIY MANBAALARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING IQTISODIY MEXANIZMI	617
Mavlonov Shaxzod Shahobiddin o'g'li, Mavlonova Surayyo Xasan qizi	
YANGI O'ZBEKISTONDA SOHALARNI RAQAMLASHTIRISH SAMARADORLIGI	621
Gulrux Arslon qizi Ismoilova, Shuxrat Xayriddinov Botirovich	
Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini bozorga yetkazishda transport xarajatlarini optimallashtirish yo'llari	625
Turdiyeva Irodaxon Ismoil qizi	
Ziyorat turizmi obyektlaridan foydalanishda "Halol" standartlar bo'yicha baholash.....	629
Zaripov Toxirjon Yusufboy o'g'li	
O'zbekiston sug'urta bozori infratuzilmasini takomillashtirish.....	633
Abdurazaqov Jasur Abdunasimovich	
Barqaror iqtisodiy o'sishni taminlashda davlat budjetining ahamiyatini oshirish yo'llari.....	637
Sheraliyev Nurbek Jumanazarovich	

TIJORAT BANKLARIDA KREDITLASH JARAYONI VA KREDITLASH AMALIYOTI TAHLILI	640
Sultonova Sevara Faxriddinova	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARI MISOLIDA MILLIY MOLIYA BOZORINING SHAKLLANISHI VA BARQAROR RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	643
Samadov Temur Oybek o'g'li	
AN'ANAVIY KURASH VA DYUZDO: TEXNIK VA FALSAFIY JIHATDAN TAQQOSLAMA TAHLIL	647
Tangriyev Abdullo Tovashovich	
DIGITAL SECURITY AND CYBER THREAT FACTORS IN THE TOURISM INDUSTRY	650
Olimov Davron Olimovich	
JAHON SAVDO TASHKILOTI SIYOSATINING RIVOJLANAYOTGAN DAVLATLAR IQTISODIYOTIGA TA'SIRI	653
Jalolov Umidjon Xudoyberdi o'g'li, Yegamberdiyev Shuxrat Satimbayevich	
РАЗВИТИЕ СИСТЕМЫ ФИНАНСОВОГО КОНТРОЛЯ В КОНТЕКСТЕ УКРЕПЛЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ УЗБЕКИСТАНА	657
Турсунбоева Нилуфар Отабековна	
QISHLOQ XO'JALIGIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIRI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI	659
Faxriddinov Bahriddin	
AGROLOGISTIKA TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISHNING AGROEKSPORT SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	663
Faxriddinov Bahriddin	
MINTAQAVIY IQTISODIY SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISHDA INSON KAPITALI VA IJTIMOY SALOHIYATNING O'RNI	667
Zoirov G'olibjon Toshtemir o'g'li	
XORIJIY INVESTITSİYALARINING O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TA'SIRI	670
Srajjidinova Nodira Shavkatovna	
STRESS-TESTLASH AMALIYOTI VA UNING TIJORAT BANKLARI BARQARORLIGINI MUSTAHKAMLASHDAGI ROLI	675
Abdusalamov Olimjon Eshmirzayevich	
MAMLAKATIMIZDATURIZM SOHASIGA INVESTITSİYALAR KIRITILISH HOLATI VA SOHADAGI O'ZGARISH TENDENSIYALARI	679
Salomov Farrux Komil o'g'li, Hasanova Parvina	
"AKADEMIK KO'NIKMA VA KASBIY KOMPETENSIYA" FANIDA MUSTAQIL TA'LIMNING PEDAGOGIK MODELLARI: ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TAHLIL VA TAKLIFLAR	683
Doniyorova Gulnoza Anvar qizi	
TA'LIM TIZIMINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISH ORQALI INSON KAPITALINI MUSTAHKAMLASH	688
Oripova Madinabonu Mansur qizi	
REKLAMADA RANG VA PSIXOLOGIYA	691
Muxtorxonova Ozoda Axror qizi	
GO'SHT VA SUT ISHLAB CHIQRISHNI RIVOJLANITIRISH YO'NALISHLARI	694
Qurbonov Alisher Boboqulovich, Abdullaev Jasur Jabborovich	
CONCEPTUAL FRAMEWORK FOR INVENTORY AUDIT AND CONTROL	699
Nigora Alimkhanova	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ: ВОЗМОЖНОСТИ ПЕРСОНАЛИЗАЦИИ, ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ	703
Камалова Малика Низамовна, Очилов Акрам Одилович	
TOVAR-MODDIY ZAXIRALAR AUDITINI BAHOLASHDA TAHLILY USULLARNING AHAMIYATI	708
Alimxanova Nigora Alimxanovna	
ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ И УСЛОВИЯ ПЕРЕХОДА К ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКЕ: АНАЛИЗ МЕЖДУНАРОДНОГО ОПЫТА И ИХ ТРАНСФОРМАЦИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	712
Хусайнов Равшан Рахимович	

TRANSFORMATION OF ORGANIZATIONAL CULTURE IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION: MODERN APPROACHES AND CHALLENGES.....	717
Yuldasheva Makhliyo Bakhtiyar qizi	
QISHLOQ HUDUDLARI IJTIMOIIY INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBALARI VA O'ZBEKISTON SHAROITIDA ULARNING SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	723
M.Yu.Alimova, Rustamova Gavhar Baxtiyarovna	
HR-MENEJMENT SIFATINING TEKSTIL KORXONALARIDA MEHNAT UNUMDORLIGI VA IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI.....	726
Yormatov Ilmidin Toshmatovich, Ochilov Akram Odilovich	
TURIZM SOHASIDA GLOBAL IMKONIYATLAR VA RAQAMLI HAMKORLIK.....	731
Salomov Farrux Komil o'g'li	
AUDIT NATIJALARINING SOLIQ TEKSHIRUVLARIGA TA'SIRI	736
Bakirov Norbek Norquchqor o'g'li	
OPTIMIZING GRADUATE ENROLLMENT MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	741
Tilakov Sherzod Akbarovich	
FACTORS OF ECONOMIC DEVELOPMENT OF PRIVATE BUSINESS ENTITIES AND PRINCIPLES ENSURING THEIR SUSTAINABLE OPERATION.....	745
Ochilov Akram Odilovich, Alimova Munisa Yulchiyevna	
QASHQADARYO VILOYATI SANOAT AGLOMERATSIYA KLASTERINI STRATEGIK REJALASHTIRISH VA OPTIMAL JOYLASHTIRISH	750
Ochilov Akram Odilovich, Xidoyatova Nigora Shorakibovna	
ZAMONAVIY BOZOR MUNOSABATLARI SHAROITIDA MEHNATGA LAYOQATLI YOSHDAN KATTA AHOLIGA XIZMAT KO'RSATISHNI RIVOJLANTIRISH.....	759
Ochilova Nargiza Akramovna	
"AGLOMERATSIYA IQTISODIYOTLARI VA KICHIK SANOAT ZONALARI SAMARADORLIGI"	762
Xidoyatova Nigora Shorakibovna	

“AGLOMERATSIYA IQTISODIYOTLARI VA KICHIK SANOAT ZONALARI SAMARADORLIGI”

Xidoyatova Nigora Shorakibovna

Qarshi xalqaro universiteti

“Iqtisodiyot va muhandislik”

kafedrası katta o‘qituvchisi

xidoyatovaanigora@gmail.com

UDK: 711.4:330.34(100-773)

ORCID: 0009-0006-2446-6720

Annotatsiya: Maqolada aglomeratsiya iqtisodiyotlarining nazariy mazmuni va ularning kichik sanoat zonalari faoliyati samaradorligiga ta’siri yoritiladi. Aglomeratsiya iqtisodiyotlari lokalizatsiya va urbanizatsiya iqtisodiyotlari ko‘rinishlarida tahlil qilinib, kichik sanoat zonalari aynan qaysi mexanizmlar orqali tashqi miqyos samaralarini shakllantirishi tushuntiriladi. O‘zbekiston misolida maxsus iqtisodiy zonalar va kichik sanoat zonalarini rivojlantirish bo‘yicha olib borilayotgan islohotlar, mavjud zonalar soni hamda ularning hududiy joylashuvi bo‘yicha ma’lumotlar keltiriladi.

Kalit so‘zlar: aglomeratsiya iqtisodiyotlari, lokalizatsiya iqtisodiyotlari, urbanizatsiya iqtisodiyotlari, kichik sanoat zonalari, maxsus iqtisodiy zonalar, tashqi miqyos samarasi, hududiy rivojlanish.

Abstract: The article examines the theoretical essence of agglomeration economies and their impact on the operational efficiency of small industrial zones. Agglomeration economies are analyzed in the forms of localization and urbanization economies, while explaining the mechanisms through which small industrial zones generate external scale effects. Using Uzbekistan as an example, the study presents information on ongoing reforms aimed at developing special economic zones and small industrial zones, including their number and territorial distribution.

Key words: agglomeration economies, localization economies, urbanization economies, small industrial zones, special economic zones, external economies of scale, regional development.

Аннотация: В статье раскрывается теоретическая сущность агломерационных экономий и их влияние на эффективность функционирования малых промышленных зон. Агломерационные экономии анализируются в формах локализационных и урбанизационных экономий, при этом объясняются механизмы, через которые малые промышленные зоны формируют внешние эффекты масштаба. На примере Узбекистана приведены данные о реализуемых реформах по развитию специальных экономических зон и малых промышленных зон, их количестве и территориальном размещении.

Ключевые слова: агломерационные экономии, экономии локализации, экономии урбанизации, малые промышленные зоны, специальные экономические зоны, внешние эффекты масштаба, территориальное развитие.

KIRISH

Zamonaviy sharoitda hududiy iqtisodiy o‘shishning asosiy drayverlaridan biri bu – aglomeratsiya iqtisodiyotlaridir. Firmalar va aholi ma’lum hududlarda zichlashgan sari mehnat unumdorligi, innovatsion faollik va xizmatlar sifati oshadi. Buning natijasida hududlar kesimida farqlar kuchayib, ayrim shaharlarda yoki sanoat markazlarida “o‘shish nuqtalari” shakllanadi.

O‘zbekiston sharoitida so‘nggi yillarda maxsus iqtisodiy zonalar, kichik sanoat zonalari, texnoparklar va klasterlar tizimini kengaytirish orqali hududiy aglomeratsiya effektlarini ongli ravishda shakllantirishga harakat qilinmoqda. Maxsus iqtisodiy zonalar to‘g‘risidagi Qonun hamda qator Prezident qarorlarida investorlar uchun soliq va bojxona imtiyozlari, infratuzilma bo‘yicha qo‘llab-quvvatlash choralari nazarda tutilgan¹.

Ma’lumotlarga ko‘ra, respublika bo‘yicha yuzlab sanoat zonalari, jumladan, o‘nlab maxsus iqtisodiy zonalar, yuzlab kichik sanoat zonalari faoliyat yuritmoqda, bu esa sanoat va xizmatlar ko‘rsatish tarmoqlarining hududiy klasterlashuviga zamin yaratmoqda².

¹ <https://azizovpartners.uz/en/memos/preferences-and-benefits-for-special-economizones>

² https://www.bioconferences.org/articles/bioconf/pdf/2024/49/bioconf_bft2024_08011.pdf

Shu nuqtai nazardan, kichik sanoat zonalarini faqat “bepul yer va imtiyozlar maydoni” emas, balki aglomeratsiya iqtisodiyotlarini yuzaga keltiruvchi murakkab hududiy tizim sifatida o’rganish zarur.

Aglomeratsiya iqtisodiyotlarining nazariy asoslari. Aglomeratsiya iqtisodiyotlari – firmalar va aholi bir hududda jamlanganda yuzaga keladigan tashqi miqyos samarasidir. Ularning mohiyati shundaki, alohida korxona o’z o’lchamidan qat’i nazar, hududdagi boshqa korxonalar, infratuzilma va mehnat bozorining rivojlanganligi tufayli qo’shimcha foyda oladi³.

Iqtisodiy adabiyotlarda aglomeratsiya iqtisodiyatlari odatda ikki asosiy turga bo’linadi:

Lokalizatsiya iqtisodiyotlari – bir xil yoki o’xshash tarmoqlarning ma’lum hududda to’planishi natijasida yuzaga keladigan ustunliklar. Bunda:

- ixtisoslashgan mehnat bozorining shakllanishi;
- maxsus xizmat ko’rsatish va ta’minot zanjiri;
- texnologik va ma’lumot spilloverlari (bilim sizib chiqishi) kuchayadi.⁴

Urbanizatsiya iqtisodiyotlari – turli soha va tarmoqlarning yirik shaharlarda va aglomeratsiyalarda jamlanishi natijasida yuzaga keladigan ustunliklar. Bunda:

- umumiy infratuzilma (yo’llar, kommunikatsiya, logistika);
- xizmatlar tarmog’ining kengayishi (moliyaviy, ta’lim, sog’liqni saqlash);
- bozor hajmining kengligi va iste’molchi xilma-xilligi firmalar samaradorligini oshiradi.⁵

Alfred Marshall va keyinchalik E. Gleyzer, G. Djuliano, J. Parr kabi tadqiqotchilar aglomeratsiya iqtisodiyotlarining uchta asosiy manbasini ajratib ko’rsatadi:

- resurs va inputlarni birgalikda ulashish (input sharing);
- mehnat bozorining chuqurligi va moslashuvchanligi (labor pooling);
- innovatsiyalar va texnologiyalar spilloverlari (knowledge spillovers).

Kichik sanoat zonalarini aynan shu uch yo’nalish bo’yicha aglomeratsiya iqtisodiyotlarini shakllantirishga qaratilgan hududiy institut sifatida qaralishi mumkin.

Kichik sanoat zonalarini: institutsional asoslar va aglomeratsiya bilan bog’liqligi. O’zbekiston qonunchiligida maxsus iqtisodiy zonalar, kichik sanoat zonalarini, texnoparklar va boshqa sanoat hududlari investorlar uchun alohida huquqiy rejimga ega bo’lgan hududlar sifatida ko’zda tutilgan. Ularda:

- soliq va bojxona imtiyozlari;
- yer uchastkalaridan foydalanishning soddalashtirilgan tartibi;
- infratuzilma bilan ta’minlashda davlat ko’magining mavjudligi ko’zda tutiladi.

So’nggi yillarda respublika bo’yicha o’nlab maxsus iqtisodiy zonalar, yuzlab kichik sanoat zonalarini va klasterlar tashkil etilgani qayd etilgan bo’lib, ular sanoat ishlab chiqarishini hududlar bo’yicha diversifikatsiya qilishga xizmat qilmoqda. Masalan, 2024-yil boshiga kelib, mamlakat bo’yicha yuzlab sanoat zonalarini, shu jumladan maxsus iqtisodiy zonalarini va kichik sanoat zonalarini faoliyati qayd etilgan.

Kichik sanoat zonalarini aglomeratsiya iqtisodiyotlari nuqtai nazaridan quyidagi mexanizmlar orqali ishlaydi:

Lokalizatsiya effekti:

- bir hududda asosan o’xshash yoki o’zaro bog’liq sanoat tarmoqlarini joylashtirish;
- xomashyo yetkazib beruvchilar, qayta ishlash korxonalari va logistika xizmatlarini bitta hududga jamlash;
- yagona texnik, servis va muhandislik xizmatlaridan birgalikda foydalanish.

Urbanizatsiya effekti:

- kichik sanoat zonasi atrofida savdo, logistika, bank, konsalting, ta’lim kabi xizmatlar tarmog’ining kengayishi;
- hududiy transport infratuzilmasining yaxshilanishi (yo’llar, omborlar, logistika markazlari).

Tarmoqlararo kooperatsiya va klasterlashuv:

- hududda vertikal va gorizontal ishlab chiqarish zanjirlarining shakllanishi;
- kichik sanoat zonasi ichida va tashqarisidagi firmalar o’rtasida uzluksiz hamkorlik tarmoqlarining paydo bo’lishi.

Shunday qilib, kichik sanoat zonalarini faqat imtiyozlar manbai sifatida emas, balki aglomeratsiya iqtisodiyotlarining “laboratoriyasi” sifatida ko’rish maqsadga muvofiqdir.

O’zbekiston sharoitida tahlil yo’nalishlari. Aglomeratsiya iqtisodiyotlari va kichik sanoat zonalarini samaradorligini o’rganishda quyidagi amaliy tahlillarni amalga oshirish maqsadga muvofiq:

Hududiy taqqoslama:

- turli viloyatlardagi kichik sanoat zonalarini bo’yicha ESI indeksini hisoblash;
- qaysi zonalarda lokalizatsiya effekti, qaysilarida urbanizatsiya effekti ustunligini aniqlash.

3 <https://www.nber.org/system/files/chapters/c7977/c7977.pdf>

4 https://en.wikipedia.org/wiki/Localization_and_Urbanization_Economies

5 <https://link.springer.com/article/10.1007/s00168-019-00957-4>

Vaqt bo'yicha dinamik tahlil:

- 3–5 yil davrida investitsiya, ishlab chiqarish, bandlik va eksport ko'rsatkichlarining o'zgarishini tahlil qilish;
- aglomeratsiya zichlashgan sari qo'shimcha iqtisodiy effekt (mehnat unumdorligi, qo'shilgan qiymat) qanchalik o'sayotganini aniqlash.

Siyosiy chora-tadbirlar samaradorligi:

- soliq va bojxona imtiyozlarining real investitsion faollikka ta'siri;
- infratuzilma loyihalariga yo'naltirilgan budjet mablag'larining natijadorligini baholash.

Holatli tahlil:

- bir yoki ikki muvaffaqiyatli kichik sanoat zonasini tanlab, ularda aglomeratsiya iqtisodiyotlarining konkret namoyon bo'lish mexanizmlarini (kooperatsiya tarmog'i, texnologik spilloverlar, eksport geografiyasining kengayishi) batafsil yoritish.

1-jadval. Qashqadaryo viloyatida sanoat salohiyati va kichik sanoat zonalari rivojlanishining asosiy ko'rsatkichlari (2023–2024)

№	Indikator	Qashqadaryo bo'yicha ko'rsatkich	Izoh
1	Doimiy aholi soni (2024)	3,56 mln kishi (2024-01-01 holatiga) ⁶	Mehnat resurslari bazasi, KSZ va sanoat uchun potentsial ishchi kuchi
2	Sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi (2023)	28,3 trln so'm	O'tgan yilga nisbatan 107,1 % o'sish, viloyat sanoatining umumiy masshtabi
3	Sanoat ishlab chiqarishining respublika bo'yicha ulushi (2023)	4,3 %	Hudud respublika sanoatida o'rtacha, lekin sezilarli ulushga ega (8-o'rin)
4	Jami sanoat korxonalari soni (2023)	6 113 ta	2019-yildagi 3 479 tadan 2023-yilda 6 113 taga – taxminan 76 % o'sish
5	Ishlab chiqaradigan sanoat ulushi	78,3 %	Aglomeratsiya iqtisodiyotlari asosan qayta ishlash tarmoqlarida shakllanadi
6	Tog'-kon sanoati ulushi	5,8 %	Neft-gaz, fosforit va boshqa xomashyoga tayangan tarmoqlar
7	Kichik sanoat zonalari (KSZ) soni (2024)	43 ta KSZ	Respublika bo'yicha 529 ta KSZ ichida Qashqadaryoning ulushi ~8 % atrofida
8	KSZ soni / 1 mln aholi	Taxminan 12 ta KSZ / 1 mln kishi	43 KSZ / 3,56 mln aholi ≈ 12; boshqa viloyatlar bilan solishtirish uchun qulay ko'rsatkich
9	Reja: yangi KSZlar	75 ta yangi KSZ va 25 ming ish o'рни yaratish rejasi	Aglomeratsiya samaralarini kuchaytirish bo'yicha strategik maqsad
10	Tarmoq ixtisoslashuvi	Qurilish materiallari, neft-gaz, qishloq xo'jaligi xomashyosini qayta ishlash tarmoqlari ustun	KSZlarni xuddi shu tarmoqlar bo'yicha klasterlash iqtisodiy samaradorlikni oshiradi

XULOSA VA TAKLIFLAR

Aglomeratsiya iqtisodiyotlari va kichik sanoat zonalari o'rtasidagi bog'liqlik shuni ko'rsatadiki, zonalarini samarali boshqarish nafaqat alohida korxonalar, balki butun hudud iqtisodiyoti uchun qo'shimcha o'sish nuqtalarini yaratadi. Aglomeratsiya tashqi miqyos samarasini kuchaytirish uchun kichik sanoat zonalari quyidagi yo'nalishlarda rivojlantirish maqsadga muvofiq:

Tarmoq jihatdan ixtisoslashuvni chuqurlashtirish:

- har bir kichik sanoat zonasi uchun ustuvor tarmoq yoki texnologik zanjirni aniq belgilash;
- shu tarmoqqa mos ta'minotchi va servis korxonalarini jalb qilish orqali lokalizatsiya iqtisodiyotlarini kuchaytirish.

Infratuzilma va logistika sifatini oshirish:

- tashqi va ichki yo'llar, energiya ta'minoti, logistika markazlari va omborxona infratuzilmasini rivojlantirish;
- bu orqali urbanizatsiya iqtisodiyotlaridan olinadigan foyda darajasini oshirish.

Aglomeratsiya iqtisodiyotlari va kichik sanoat zonalari samaradorligini tizimli o'rganish O'zbekistonda hududiy sanoat siyosatini yanada takomillashtirish, yangi ish o'rinlari yaratish va eksport salohiyatini kengaytirish uchun muhim ilmiy-amaliy asos bo'lib xizmat qila

⁶ <https://stat.uz/en/press-center/news-of-committee/49736-qashqadaryo-viloy-ati-doimiy-aholisi-sonining-taqsimlanishi-4>

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Marshall A. Principles of Economics. – London: Macmillan, 1920.
2. Fujita M., Krugman P., Venables A. The Spatial Economy: Cities, Regions, and International Trade. – Cambridge, MA: MIT Press, 1999.
3. Krugman P. Geography and Trade. – MIT Press, 1991.
4. Audretsch D.B. The Impact of External Economies on Regional Growth. CESifo Working Paper, 2007.
5. Bellandi M., De Propris L., Torre A. From Marshall's External Economies to External Economies of Transformation in Contemporary Industrial Spaces, 2025.
6. Khakimovna N.R., Khotamkulova M.S. Free Economic Zones in the Republic of Uzbekistan and Ways to Attract Investment in Them. – Academy of Entrepreneurship Journal, 28(3), 1–7, 2022.
7. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. Activities of Special Economic Zones, Small Industrial Zones, Technoparks and Clusters (turli yillardagi press-relizlar). – stat.uz.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. aprel. № 3. navbatdan tashqari son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>